

ICILA S.r.l.
Via Braille, 5 – 20035 LISSONE (MI), Italy

**Офіційний звіт про сертифікацію
Лісогосподарська сертифікація FSC**

ОФІЦІЙНИЙ ЗВІТ ПРО СЕРТИФІКАЦІЮ НА:

**БІЛОКОРОВИЦЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО (ЛГ) (ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО (ДП)
«БІЛОКОРОВИЦЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»)**

січень 2004

- Номер сертифікації** ICILA-FM/COC-1004
- Сертифікаційна комісія:** ICILA Srl – via Braille, 5 – 20035 Lissone (MI), Italy
липень, 2003 р.
- Дата сертифікації:** Білокоровицький ліс є листопадним лісом помірного поясу і розташований у місцевості на північний захід від Києва (Україна).
- Короткий опис управління підприємством:** Земля під лісом належить народові України (що засвідчено у Конституції України), який представлений державним урядом. Керівництво землями лісу здійснює Державний комітет лісового господарства. Лісове господарство (ЛГ) має керівника (директора), який відповідає за всі питання (як технічні, так і адміністративні), що стосуються управління лісовим господарством.
Сертифікування спонсорується компанією ILMEST d.o.o., яка входить до групи Italian ILCAM Group.
В рамках сертифікації підготовлена і оформлена, згідно стандартів, що їх вимагає Рада з управління лісами (FSC), вичерпна документація по технічному, правовому, адміністративному, соціально-економічному та екологічному аспектах.
Підстава для надання сертифікації:
ICILA здійснила перевірку загальної відповідності перевіреної Організації Принципам і Критеріям FSC, і, по результатам перевірки, із задоволенням надає Організації Сертифікат Лісоуправління FSC.

Зміст:

ОФІЦІЙНИЙ ЗВІТ ПРО СЕРТИФІКАЦІЮ
Лісогосподарська сертифікація FSC
НА ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО

«Білокоровицьке лісове господарство»

НАЗВА І ТИТУЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ
2. ПРОЦЕДУРА СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ ОЦІНКИ
3. РЕЗУЛЬТАТИ, ВИСТНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ
4. АУДИТОРСЬКА ПЕРЕВІРКА
5. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ ПРО УПРАВЛІННЯ ЛІСОМ І НАГЛЯД ЗА НИМ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1.1 Назва і контактна інформація по видах діяльності, по яких проводилась сертифікація:

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "БІЛОКОРОВИЦЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Реєстраційний код сертифікації: **ICILA-FM/COC-1004 – сертифікована з 03/02/2004**

Адреса: вул. Гагаріна, 1 - 11054 село Нові Білокорівичі, Олевського району Житомирської області

Контактна особа: Пан Микола Філімончук (інженер з маркетингу)

Тел. + (38 04135) 22845, 63098

Факс: + (38 04135) 23624

Місце знаходження Природна зона – Українське Центральне Полісся.
Адміністративний поділ: Житомирська область

Спонсор: ILMEST d.o.o. - Словенія

Країна: УКРАЇНА

Площа: 59703 га

Тип: Напівприродний – державний.

В результаті аудиторської перевірки встановлено, що в даному ЛГ виконуються всі вимоги "Стандарту ICILA FM для Поліського регіону України". Більш того, дане ЛГ вже було сертифіковане в рамках Групової Сертифікації (ІМО-FM/COC-20106, дія закінчується у 2002 р.), тобто воно постійно відповідає Принципам і Критеріям FSC. Тому слід взяти до уваги нижчевикладені висновки і спостереження стосовно Білокорівичького ЛГ.

1.2 Основні відомості про діяльність підприємства

Перший візит було здійснено у вересні 1999 р. Міжнародною морською організацією (ІМО), яка була акредитована FSC у якості сертифікаційного органу, а у 2000 р. (20-31 березня 2000 р.) ІМО була здійснена сертифікаційна аудиторська перевірка, протягом якої по ЛГ була зібрана вичерпна інформація по основних питаннях сертифікації, зокрема, по підході до лісівництва, по питаннях безпеки праці і консервації біорізноманітності. Остання моніторингова перевірка була здійснена ІМО 28 серпня – 4 вересня 2001 р.

Звіт ІМО за номером 2410/01 517 03 (наданий аудиторській комісії спонсором сертифікації, а не ІМО, яка не відповідала на повідомлення ICILA) по аудиторській перевірці 28 серпня - 4 вересня 2001 р. був глибоко проаналізований. Був проаналізований стан виконання всіх умов, і було зроблено висновок, що більшість умов виконуються.

Дію сертифікату ІМО було призупинено через рік і поновлено, коли було з'ясовано, що по всім основним недолікам була проведена належна робота.

Білокоровицький ліс в організаційному плані є державним лісовим господарством. Земля під лісом в Україні належить народові України (що засвідчено у Конституції України), який представлений державним урядом, що оприлюднює закони, які стосуються лісів, від імені українського народу.

Українська держава делегує Державному комітету лісового господарства права на управління 68,3% лісів країни, Міністерству аграрної політики – 24%, Міністерству оборони – 2,2%, Міністерству з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи – 1,6%, Міністерству охорони навколишнього природного середовища – 0,8%, а решта лісів керується через місцеві структури, які називаються лісними господарствами (ЛГ).

Кожне ЛГ має керівника (директора), який відповідає за всі питання, що стосуються управління лісовим господарством та землями під лісом, які належать Українському Урядові.

Кожне ЛГ повністю автономно здійснює свою діяльність стосовно виконання планів керівництва лісовим господарством у відповідності до місцевих умов, але логістична структура, внутрішня організація, загальна схема керівництва, система нагляду і адміністративні процедури є спільними у всіх ЛГ країни і контролюються регіональними і центральними управліннями Державного комітету лісового господарства.

Кожне ЛГ звітує перед Державним комітетом лісового господарства і перед Українською Державою по питаннях стратегії, політики, комплексних технічних планів і програм, оподаткування, бюджету, ліцензування мисливства і т.п.

На місцевому рівні у кожній області є регіональне управління Державного комітету лісового господарства, по відношенню до якого ЛГ є підвідомчою структурою. ЛГ оковичське ЛГ є підзвітним по відношенню до Житомирського обласного управління лісового господарства.

1.3 Система управління лісовим господарством

Загальна площа Білокоровицького ЛГ дорівнює 59.703 га.

ЛГ розділено на лісництва, кожне лісництво розділене на відділи, а кожний відділ на ділянки, які є найменшими одиницями територіального розподілу ЛГ.

Лісництва визначаються територіями сільрад, на яких вони знаходяться, і назва сільради, як правило, є також і назвою самого лісництва.

Розподіл ЛГ по лісництвах:

Білокоровицьке ЛГ: загальна площа 59,703 га, розділено на 8 наступних лісництв:

Лісництво 1 – Поясківське:	8.962 га
Лісництво 2 – Замословичське:	9.391 га
Лісництво 3 – Озерянське:	9.549 га
Лісництво 4 – Радовельське:	8.387 га

Лісництво 5 – Білокорівичське:	7.874 га
Лісництво 6 – Жубровицьке:	7.266 га
Лісництво 7 – Жубровицьке:	8.602 га
Лісництво 8 – Тепеницьке:	5.755 га

Видова структура лісу:

сосна (<i>Pinus silvestris</i>)	53%,
дуб (<i>Quercus robur</i>)	16%,
береза (<i>Betula pendula</i>)	25%,
вільха (<i>Alnus glutinosa</i>)	4%,
осика (<i>Populus tremula</i>)	1%,
інші види дерев	1%.

15% площі лісу виключено з експлуатації і 1.500 га вважаються зоною високої екологічної цінності і входять до Природного Резервного Фонду.

Середній приріст деревини у лісі дорівнює приблизно 3,6 куб. м./га/рік.

До **зон високої екологічної цінності** відносяться ділянки первинного природного лісу, що досі збереглися (рівнинні ліси), консервації і захисту яких приділяється велика увага.

Висока консерваційна цінність цього лісу в основному зумовлена його високою **екологічною** цінністю за рахунок збереження ділянок природних рівнинних лісів національного значення, а також тим, що він є джерелом для біорізноманітності консервації території.

В цих зонах заборонена лісгосподарська діяльність, за винятком фітосанітарних вирубок для підтримки і охорони лісу.

Ці захищені ділянки лісу належать до Природного резервного Фонду України.

Управління лісовим господарством – підхід і цілі: при визнанні високої продуктивності лісу, план управління все ж таки оснований на багатоцільовому підході до управління, що включає наступні підходи:

- ⇒ **виробничий**
- ⇒ **природоохоронний**
- ⇒ **санітарно-рекреаційний**

Основна мета Плану Управління Лісовим Господарством **полягає у виробництві деревини**, але при цьому повністю враховуються захисні функції самого лісу, і тому фактичний рівень експлуатації продуктивного лісового покриву є набагато нижчим від потенційного.

Обмежена експлуатація лісів в Україні зумовлена іншими, крім виробництва деревини, функціями лісового покриву, зокрема: водоохоронною, захистом ґрунтів і

фауни, а також обмеженнями, пов'язаними з радіоактивністю (внаслідок Чорнобильської катастрофи), та іншими міркуваннями.

Активні заходи по консервації та збільшенню біорізноманітності почалися в останні роки (без відмови від основної економічної діяльності), і зараз цим важливим напрямком приділяється багато уваги.

У підході до лісівництва у повній мірі відображається наступний аспект: площа повних вирубок все більше скорочується, навіть якщо місцеве лісівницьке законодавство дозволяє повні вирубки на площах до 15-20 га.

Фактично площі повних вирубок можуть досягати 2-5 га, і при цьому слід зауважити, що повні вирубки взагалі заборонені на 40% лісопокритих територій. У цьому відношенні цікавим є такий факт, що у державних лісових господарствах частка лісів першої групи (тобто таких, експлуатація яких є обмеженою) збільшилось з 1961 р. з 34% до 50%.

Все більших масштабів набуває природне відтворення, причому, де це можливо, воно відбувається з покращенням місцевих екологічних умов, видової структури лісів і збільшення частки широколистих видів.

На рівні країни прикладаються зусилля для висадження нових лісів на площі 40.000 га (в основному із захисною функцією), в той же час на місцевому рівні здійснюються пілотні проекти в напрямку сприяння лісонасадженням за допомогою більш зручних лісівницьких методів.

Для покращення природної регенерації проводяться так звані «складні вирубки» (смугові вирубки), які спрямовані на встановлення більш природного лісового покриву та його структури.

При правильному проведенні, дійсно можуть забезпечити покращення видового складу лісу, більшу диверсифікацію його структури (багатошарова структура), покращення природної регенерації чагарникових видів, повне виключення або мінімізацію обробки ґрунтів на лісопокритих землях і, в результаті отримати зниження витрат на лісовідновлювальні заходи.

Як зазначалося вище, існує загальне розуміння того, що застосування смугових вирубок і скорочення суцільних вирубок сприяють консервації та підвищенню біорізноманітності, і ці лісівницькі підходи знаходять повну підтримку з боку сертифікаційної комісії і рекомендовані для подальшого застосування.

Згідно Державній Програмі «Ліси України на 2002-2015 роки», перспективи на майбутнє полягають у збільшенні лісопокритої площі на 0,5 млн. га, збільшення лісопокритої частки території країни з 15,6% до 16,1%, збільшення лісового фонду на 16,7% і пов'язаного з ним виробництва деревини на 15-20%.

На рівні держави, можна сказати, що чотири ЛГ відіграють своєрідну пілотну роль в тому, що стосується розробки і впровадження нових лісівницьких і лісогосподарських підходів, які потім активно розповсюджуються в інших ЛГ.

Плани управління лісовим господарством (по одному для кожного ЛГ) є чинними протягом 10 років; назва діючого зараз плану:

Білокоровицьке ЛГ:

1998 - 2008

Лісівницькі підходи в плані в основному передбачають наступне:

- продовження покращення природної регенерації високостойного лісу шляхом адаптації окремих методів вирубок суцільного типу (смугові вирубки) до місцевих умов;
- здійснювати захист зон, зарезервованих для консервації/збільшення біорізноманітності;
- Збагачувати видову структуру лісу і збільшувати біорізноманітність шляхом вирощування в місцевих розсадниках нових аборигенних широколистих видів дерев і чагарників для отримання кращого асортименту саджанців для штучної регенерації.

1.4 Екологічний і соціально-економічний контекст

Частка лісопокритих земель в Україні складає 15,6% всієї площі країни. З часів другої світової війни частка лісопокритих земель збільшилась у півтора рази.

В українських лісах ростуть більше 30 видів дерев, а саме:

- 33% *Pinus silvestris*
- 24% *Quercus robur*
- 8% *Picea abies*
- 7% *Fagus silvatica*
- 6% *Betula pendula*
- 6% *Alnus glutinosa*
- 3% *Fraxinus excelsior*
- 2% *Carpinus betulus*
- 1% *Abies alba*

Хвойні ліси займають 42% цієї території, а твердодеревинні ліси – 43%, і вони є державними лісами.

Державний Комітет Лісового Господарства є державною установою, відповідальною за регенерацію, захист і продуктивність лісів, щоб вони могли задовольняти соціальні потреби.

В Україні керівництво лісами здійснюється у відповідності до Державної Програми, що приймається Кабінетом Міністрів України (Державна Програма «Ліси України на 2002-2015 роки», реєстраційний № 581, 2002 р.), яка визначає основні напрямки розвитку управління лісами.

Щодо соціально-економічних аспектів (зайнятість, підготовка працівників, безпека/умови праці, ...), можна сказати, що всі працівники лісових господарств походять із сел, розташованих навколо відповідних лісових господарств або мешкають на території самих лісів. На національному рівні лісові господарства є однією з найкращих можливостей (а інколи і єдиною можливістю) для працевлаштування місцевого населення.

Лісові господарства надають професійну підготовку і соціальні гарантії у повній відповідності до національного законодавства з безпеки умов праці.

Працівники отримують підготовку як з технічних питань, так і з безпеки умов праці. Робочі групи (бригади) звичайно складаються з 5-7 робочих і місцевого керівника (бригадира). Робочі проходять початковий навчальний курс тривалістю 96 годин, а потім щорічні курси по 10 годин.

Щорічно вони проходять всебічне медичне обстеження.

Бригадир проходить спеціальний навчальний курс кожні 5 років і він же відповідає за постійне підвищення кваліфікації своїх працівників без відриву від роботи.

ЛГ має чергову машину, яка привозить робочих на місце роботи в ліс і назад до помешкань, а також при необхідності привозить запчастини для циркулярних пил, тракторів та іншої техніки.

Права працівників забезпечуються національними законами, а профспілка працівників лісового господарства надає допомогу працівникам у питаннях умов контрактів, заходів по забезпеченню безпеки і т.п.

Одне ЛГ надає роботу приблизно 700-980 працівникам, з яких 100-200 працюють безпосередньо в лісі. Можна сказати, що вплив лісових господарств на місцеві соціально-економічні умови є надзвичайно позитивним.

1.5 Виробництво лісової продукції.

Лісові господарства виробляють в основному пиломатеріали на внутрішній ринок і частково на експорт, в основному до Італії, Туреччини, Угорщини та Австрії; основним видом продукції є сосновий кругляк, потім ідуть дубова і березова деревина.

Деревина, яка отримується в процесі проріджування лісу, значною мірою використовується як паливо, але в основному споживається на місці, і не має важливого значення як джерело доходу.

Щодо періодів ротації дерев, то вони можуть варіювати в діапазоні ± 20 років, в залежності від основного призначення лісу (наводяться нижче).

- комерційне/виробниче призначення

ВИДИ ДЕРЕВ	ПЕРІОД РОТАЦІЇ (роки)
Сосна – <i>Pinus silvestris</i>	81
Дуб – <i>Quercus robur</i>	111

Береза – <i>Betula pendula</i>	71
Вільха – <i>Alnus glutinosa</i>	71
Осика – <i>Populus tremula</i>	71
Ясен – <i>Fraxinus excelsior</i>	111

- екологічне/соціальне призначення:

ВИДИ ДЕРЕВ	ПЕРІОД РОТАЦІЇ (роки)
Сосна – <i>Pinus silvestris</i>	101
Дуб – <i>Quercus robur</i>	131
Береза – <i>Betula pendula</i>	91
Вільха – <i>Alnus glutinosa</i>	91
Осика – <i>Populus tremula</i>	91
Ясен – <i>Fraxinus excelsior</i>	131

Приріст деревини може коливатись між 3,6 куб.м/га/рік і 5 куб.м/га/рік, і в середньому дорівнює 4,2 куб.м/га/рік, а інтенсивність вирубки маже коливатись від 60% до 40%, причому середнє значення відповідає 50% щорічного приросту деревини.

Частка лісопокритої площі, на якій щорічно проводяться вирубки, у загальній площі лісових господарств є доволі низькою.

Так, наприклад, у Білорічівському ЛГ (загальна площа 59.703 га), кінцеві вирубки за рік проводяться приблизно на 240 га, що складає 0,4% від загальної площі, і виробляється 64.000 куб. м/рік деревини, яка ділиться по видам наступним чином:

сосна (*Pinus silvestris*) 22.000 куб.м/рік
 дуб (*Quercus robur*) 14.000 куб.м/рік
 береза (*Betula pendula*) 20.800 куб.м/рік
 вільха (*Alnus glutinosa*) 5.300 куб.м/рік
 осика (*Populus tremula*) 3.700 куб.м/рік.

Щодо інших видів лісовою продукції та видів діяльності, пов'язаної з лісом, то можна відзначити збір грибів, дрібних фруктів і ягід, рибальство, мисливство і відпочинок.

Слід зазначити, що доступ до лісу є вільним без жодних застережень, за винятком зон, забруднених чорнобильською радіацією, де будь-яка людська діяльність заборонена.

Ці зони чітко визначені на картах і визначені на місцевості попереджувальними знаками.

Недеревинна продукція (особливо гриби і ягоди) звичайно збирається місцевим населенням для домашнього споживання і для продажу на місцевих ринках.

Недеревинна продукція є внеском до загальних доходів місцевого населення, а ягоди часто вирощуються у місцевих розсадниках на продаж.

Керівництво ЛГ не втручається у використання недеревинної лісової продукції, яке, природно, є досить поширеним у лісах, які відвідуються населенням.

Існує ще Державний комітет рибного господарства, який здійснює контроль і видає дозволи на рибальство на лісопокритих землях лісових господарств.

1.6 Надійність процедур ідентифікації продукції лісового господарства

Ідентифікація продукції не становить жодних значних проблем, оскільки лісопилки знаходяться поруч з центральним офісом ЛГ і переробляють виключно продукцію, яка надходить з лісу, що належить даному ЛГ.

Тому ці партії деревини не можна сплутати з тими, що надходять з інших лісів або з закордону.

Навіть якщо в майбутньому буде надходити деревина з несертифікованих лісів або з інших сертифікованих лісів, то будуть вжиті відповідні заходи (в основному у формі системи сепарації) для відстеження та ідентифікації сертифікованої продукції.

Склади лісопилок звичайно мають вилу місткість і деревину легко розділити по розмірам, по видам дерев, по призначенню та по іншим параметрам.

Вся деревина, вироблена у даному лісі, регулярно реєструється по кількості і якості, так само як перероблена деревина при її збуті і відвантаженні за межі лісопилки; регулярно виписуються і реєструються ордери на продаж продукції.

Для контролювання правильності використання логотипу лісового господарства повинен виділятися спеціальний представник лісового господарства.

2. ПРОЦЕДУРА СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ ОЦІНКИ

2.1 Дати оцінок: з 2003.06.30 до 2003.07.5

2.2 Оціночна комісія:

Ім'я	Кваліфікація
Франческа КАМБЬЯДЖІ (Francesca CAMBIAGGI)(лісник)	провідний аудитор ICILA з 21-річним досвідом роботи за фахом: 11 років роботи за фахом в Італії, 9 років роботи за фахом у країнах що розвиваються (Африка) по лінії ООН (ФАО), виконано 2 сертифікаційних оцінки у складі комісій FSC. (оновлене CV можна отримати від ICILA)
Riccardo GIORDANO (Ріккардо ДЖОРДАНО)(Інженер- еколог)	Штатний працівник ICILA з 1998 р., відповідає за екологічні та етичні аспекти сертифікації, менеджер з сертифікації у FSC з 7-річним досвідом роботи
А. Emiliano BOTTA (А. Емільяно БОТТА)(лісник)	Аудитор ICILA, з 9-річним досвідом роботи на національному рівні (оновлене CV можна отримати від ICILA)
Петро І. Лакида	Директор Інституту лісівництва і ландшафтної архітектури, Національний аграрний університет (Київ, Україна) місцевий експерт-консультант ICILA.
Георгій Бондарук	лісник, кандидат наук з екології, Український науково-дослідний інститут лісівництва та лісової меліорації (Харків, Україна). Старший науковий співробітник з 1998 р. Місцевий експерт-консультант ICILA.
Іван Горб	Викладач-асистент в Інституті лісівництва і ландшафтної архітектури,

	Національний аграрний університет (Київ, Україна) Експерт у якості «представника по консультаціях із зацікавленими сторонами»
2 перекладача	2 перекладача-професіонала з англійської та італійської мов

2.3. Процедура оцінки:

Було прикладено особливих зусиль для здійснення якомога більшої кількості польових відвідувань і для здійснення технічних обговорень на місці по таких основних питаннях: функціонування місцевих розсадників, природна/штучна регенерація, масштаби суцільних вирубок, консервація біорізноманітності, безпека праці, методи волочіння стовбурів, умови праці, лісівницькі підходи. В результаті, вибір місць для відвідування був зроблений в інтересах перевірки цих основних питань, по яким на території ЛГ проводився моніторинг (методом випадкової вибірки).

Крім того, щодо перевірки безпеки і умов праці і методів волочіння стовбурів, був організований «моментальний» вибір місць відвідування, так що можна було перевірити справжні умови праці і методи в польових умовах. Слід також відзначити, що у даному випадку польові відвідування відбувалися на території ЛГ, так що була проведена оцінка по основних аспектах на кожному рівні ЛГ.

Враховуючи значну площу лісу, по якій треба було зробити оцінку, комісія по проведенню аудиту була розділена на дві групи, так щоб можна було проводити одночасно відвідування ЛГ і консультації із зацікавленими сторонами.

Було складено наступну програму польових відвідувань, оцінок на місці і зустрічей:

- 30.6.2003** **КИЇВ:** прибуття комісії. Зустріч у Київському університеті з контактною особою FSC і з співробітниками Університету, які відповідають за процедуру сертифікації, із співробітником, відповідальним за співбесіди з представниками зацікавлених сторін, і з адміністраторами проекту від ILCAM. Обговорення загальних технічних питань і підготовка робочого плану.
- 1.7.2003** **КИЇВ:** зустрічі і дискусії з представниками зацікавлених сторін
- 2.7.2003** Офісна робота по принципах і критеріях FSC і по оцінці індивідуальних планів роботи.
- 3.7.2003** **ЖИТОМИР:** «візит ввічливості» до Житомирського обласного комітету лісового господарства, який є керівною структурою для даного ЛГ.
БІЛОКОРОВИЦЬКЕ ЛГ: обговорення по технічних питаннях і польові відвідування у лісництвах:
 Лісництво 5 – відділ 61
 Лісництво 5 – відділ 78
- 4.7.2003** **КИЇВ:** зустріч у Міністерстві охорони навколишнього природного середовища України.
 Завершальна зустріч із представниками зацікавлених сторін
- 5.7.2003** **КИЇВ:** завершальні дискусію і формування висновків по результатам аудиторської перевірки.
 Від'їзд.

Консультації із представниками зацікавлених сторін були розділені на три основні фази для залучення якомога більшої кількості представників третіх сторін, які виконують різні функції у різних підрозділах «зацікавлених» установ.

1. співбесіди на території ЛГ з представниками місцевого населення і з простими людьми;
2. прямі контакти з низкою установ, які мають якесь відношення до процесу сертифікації;
3. завершальна зустріч із представниками зацікавлених сторін.

1. Співбесіди на місцях: випускник Київського Університету (пан Іван ГОРБ, аспірант) проводив співбесіди на території Білокоровицького ЛГ.

(будь ласка, дивіться звіт у додатку).

В Білокоровичах співбесіди були проведені з багатьма різними людьми (ще до приїзду сертифікаційної комісії), і результати цих співбесід чітко показують що існує добра двостороння система спілкування між місцевим населенням і ЛГ; ЛГ надає найкращі можливості для працевлаштування в даній місцевості;

- забезпечується використання лісових продуктів (місцеве населення може збирати гриби, ягоди та інші види недеревинної лісової продукції без жодних застережень за винятком ділянок, що охороняються і зон, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи);
- ЛГ робить значний внесок в українську економіку.

Крім того, складається враження, що місцеве населення добре інформовано про підходи ЛГ до господарювання, про норми місцевого/національного законодавства і про захист живої природи. Під час співбесід не було піднято жодного конфліктного або суперечливого питання, пов'язаного з управлінням ЛГ чи з процесом сертифікації.

Список осіб, з якими проводились співбесіди, їхні відповіді (українською мовою та переклад на англійську), відеозаписи співбесід та їх транскрипції можна отримати від ICILA по запиту.

2. Участь окремих установ:

На самому початку аудиторської перевірки було зроблено запит на зустріч з представниками Профспілки працівників лісового господарства у Києві. Представники профспілки надали важливу інформацію про тенденції у оплаті праці, основні фактори ризику для працівників лісового господарства, про національне законодавство по умовах найму на роботу і контрактах, а також про спеціальні заходи стосовно людей, які працюють у зоні радіаційного забруднення 4 рівня.

Було проведено зустріч у Державному комітеті лісового господарства, де для зустрічі біло виділено працівника, який відповідає за питання, пов'язані з сертифікацією. Представники Комітету виявили великий інтерес, схвалу і підтримку процесу сертифікації лісових господарств.

Була проведена зустріч з Президентом Асоціації лісового господарства, - громадської організації, яка налічує приблизно 26.000 членів і займається

проведенням курсів у школах, підвищенням кваліфікації, організацією змагань і т.п. На зустрічі не було зроблено жодних значних спостережень.

Був організований «візит ввічливості» до Житомирського обласного управління лісового господарства.

Була зроблена загальна презентація процесу сертифікації і були пояснені цілі аудиторської перевірки. Після цього відбулось обговорення технічних питань з наголосом на важливості природних лісів, що охороняються, у регіоні, який підлягає сертифікації.

Нарешті, була проведена зустріч в Міністерстві охорони навколишнього природного середовища України у Києві. Були проведені обговорення технічних питань, причому основна увага приділялась рівню радіоактивності деревинної продукції. Партнери виявили інтерес у проведенні більш комплексного аналізу лісових ділянок - не тільки на цезій-137, а також і на інші компоненти, такі як стронцій..

3. Завершальна консультація із зацікавленими сторонами завершальна консультація була проведена в Києві. Про консультацію було оголошено через місцеву газету «Деревообробник» (газета української лісівницької та меблевої галузі). Були присутні п'ять осіб із співробітників Університету, з Державного комітету лісового господарства і з ЛГ. Жодних особливих питань не було піднято, а інтерес був проявлений до поширення процесу сертифікації на інші ЛГ. Слід відзначити, що у Житомирській області є 17 інших ЛГ. Список осіб - учасників цієї зустрічі можна отримати від ICILA за запитом.

Можна сказати, що під час консультацій із представниками зацікавлених сторін не було зроблено жодних значних спостережень; складається враження, що поточний підхід до керівництва лісовими господарствами вже зараз відповідає Принципам і Критеріям FSC, і також виявилось, що всі сторони-учасники досить добре інформовані про сертифікацію FSC і про споріднені процедури.

⇒ Аудиторською комісією було взято до уваги наступні три питання: необхідність більш комплексного аналізу радіоактивності лісових ділянок (див. пункт 2), необхідність регулювання платні працівників у тих випадках, коли вони є нижчими від встановленого Профспілкою мінімуму, а також необхідність покращення безпеки праці для працівників лісівництва (див. пункт 1).

Слід зазначити, що досі в Україні, через те, що ця країна тільки недавно стала демократичною, не існує жодної екологічної організації або місцевої недержавної організації, яка б займалась екологічними питаннями і мала б відповідну адміністративну структуру.

2.4 Основні принципи

В якості базового документу використовувалась оновлена інструкція ICILA від 2003 р. (20.10.2003).

Через Чорнобильську катастрофу (1986 р.), особливу увагу привернуло питання радіації, яке відповідає Критерію 6.9.

Інструкція була адаптована до регіональних характеристик у ході консультацій у участю задіяних сторін до і після проведення сертифікаційного аудиту.

Особлива увага приділялась відповідності практики керівництва ЛГ Принципам і Критеріям FSC.

3. РЕЗУЛЬТАТИ, ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

3.1 Основний зміст висновків

3.2 Рішення по сертифікації

3.3 Умови і рекомендації

На загальному рівні, найбільш важлива **«сильна сторона»** лісових господарств (ЛГ) в основному полягає у належній роботі логістичного компоненту структури ЛГ, у соціально-економічній стійкості підходу до лісівництва, у правильному виконанні лісівницьких робіт і в належному функціонуванні системи моніторингу і оцінки в лісовому господарстві в цілому.

Більш конкретно, у контексті процесу сертифікації, помітною сильною стороною лісового господарства є те, що його система управління не має жодних серйозних відхилень від стандартів FSC.

Первинні і вторинні невідповідності, що зафіксовані у процесі аудиту, можна вирішити шляхом виконання відповідної інтеграції документації.

Нарешті, слід враховувати сильне бажання і мотивацію у введенні та дотриманні Принципів і Критеріїв FSC, а також велика зацікавленість - не тільки на місцевому рівні (ЛГ), а також на національному рівні – у збереженні і примноженні лісових ресурсів шляхом застосування відповідних лісівницьких підходів.

Щодо **слабких сторін**, то, на загальному рівні, можна відзначити занадто високу орієнтацію лісівницького підходу на виробничі аспекти: якщо, з одного боку, такий підхід дозволяє підтримувати соціально-економічну стійкість систему управління, з іншого боку, він може спричинити і негативний вплив на навколишнє середовище, якщо не будуть вживатися заходи для зменшення впливу виробництва на екологію.

Як відзначалось вище, існують умови для зміни і диверсифікації лісівницьких підходів.

Тут одним з критичних моментів – враховуючи штучне походження більшості відвіданих лісів і високий рівень людського втручання на лісових землях, яке в основному має виробничий характер, - є консервація і примноження біорізноманітності.

Максимальних усиль слід приділяти диверсифікації видового складу лісів.

Слід покращувати безпеку праці для працівників лісівництва, а також підвищувати їхню платню у відповідності до місцевих стандартів.

ЛГ досягло рівня відповідності вимогам сертифікації FSC, при умові своєчасного усунення раніше зафіксованих невідповідностей п.4 (4 NCP).

Під час проведення сертифікаційного аудиту була проведена всебічна і уважна оцінка. Результати описані у нижчевикладеному Оціночному Звіті і Опису Проведених Робіт (Evaluation Report and Work Sheet) (липень 2003 р.).

Таблиця раніше виявлених невідповідностей (Primary Non-Compliance (NCP))

РВН 1	ПРИНЦИ ПИ I КРИТЕРІ ї FSC 6.6a.1 6.6a.2	У кожному ЛГ використання хімікатів у розсадниках (для обробки насіння, обробки коренів, ...) і використання біологічних продуктів для боротьби з паразитами (<i>Thaumatoroea pythiocampa</i> та інші) повинно належним чином реєструватись, відстежуватись і ухвалюватись у відповідності до політики FSC. Хімічний склад всіх нещодавно використаних засобів повинен надсилатись до ICILA для узгодження.	Термін виконання якомога скоріше
РВН 2	ПРИНЦИ ПИ I КРИТЕРІ ї FSC 6.8.4	Щодо питання радіації, потрібен більш комплексний аналіз ділянок, що вибрані методом випадкової вибірки у Ємільчинському і Білокоровицькому ЛГ, що включає всі наявні зараз радіоактивні елементи та важкі метали. Проби з цих ділянок повинні бути відправлені до Італії. Проби повинні мати належні ознаки для їхньої правильної ідентифікації на всьому шляху від їх відправки до прибуття у кінцевий пункт – компанію ILMEST (Італія), - і ICILA повинна бути заздалегідь інформована про їх відправку. Відповідні служби ЛГ повинні провести збір і перевірку поверхневих і підземних вод (річок, ставків, боліт, ...). Примірник аналізу у кожному випадку (річка, ставок, ...) повинен бути відправлений до ICILA до видачі сертифікату.	Термін виконання якомога скоріше
РВН 3	ПРИНЦИ ПИ I КРИТЕРІ ї FSC 2.1.3	Кожне ЛГ повинно скласти комплексну організаційну схему; крім того, перед сертифікацією повинні бути оформлені контрактні угоди між лісовими господарствами і «контрактними особами», які відповідають за процес сертифікації, що має відбутися.	Термін виконання якомога скоріше
РВН 4	ПРИНЦИ ПИ I КРИТЕРІ ї FSC 8.3.2	Повинна бути виділена особа, яка б відповідає за правильне використання логотипу лісового господарства.	Термін виконання якомога скоріше

Таблиця поточних невідповідностей (ПН, Secondary Non-Compliance (NCS))

ПН 5	ПРИНЦИ ПИ I КРИТЕРІ ї FSC 6.3.2 6.3.3 6.3.3.a	У кожному ЛГ, враховуючи штучне походження відвіданих лісів, повинна підвищуватись біорізноманітність шляхом розробки і виконання відповідного плану, індивідуального для кожного ЛГ. У цьому плані слід визначити поточний статус біорізноманітності у відповідності до умов різних екологічних ділянок, а також засоби, графік і розподіл робіт для досягнення запланованого рівня. У кожному ЛГ слід підвищити використання широколистяних видів і чагарників і слід підтримувати їх частку на рівні принаймні 20% при максимальних зусиллях для диверсифікації видового складу лісу. Для цього слід планувати діяльність розсадників для забезпечення більшої різноманітності у складі саджанців (<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Prunus avium</i> , ...).	Термін виконання якомога скоріше
-------------	---	---	----------------------------------

		Для цього у лісах всіх ЛГ повинна практикуватись «складна вирубка», при якій досягається природна регенерація лісів після вирубки.	
ПН 6	ПРИНЦИПИ КРИТЕРІЇ FSC 4.2.3	Для покращення умов праці слід скласти і виконувати спеціальний план. В цьому плані повинні бути викладені пріоритети кожного ЛГ щодо потрібних заходів підвищення безпеки; повинні бути чітко визначені показники, які можна виміряти (бюджет, спеціальні курси, реєстрація нещасних випадків, кількість працівників, які мають належні засоби, ...).	Термін виконання якомога скоріше

Виправлення невідповідностей:

В останній колонці вказані номери, за якими відповідні документи зареєстровані як вхідні у ICILA, а також дата їх отримання. Документи отримувались по факсу мовою оригіналу і перекладались на італійську мову.

РВН 1	Білокоровицьке ЛГ	Закрито	22 – 23/10/03
--------------	-------------------	---------	---------------

Використані продукти: SHTEFESIN (Deltametrin). VIRNI DIPRION (біологічна суміш – virus' polyhedrons). Повинно бути виправлене: часто прийнятність для FSC плутається з прийнятністю згідно українського законодавства.

РВН 2	Білокоровицьке ЛГ	Закрито	23 – 20/10/03 10 – 03/11/03
--------------	-------------------	---------	--------------------------------

Навіть якщо експортований ліс має рівень радіоактивності нижчий від рівня ризику (визначені рівні радіації двох різних партій лісу - 87 Вq/Kg в одній, і 90 Вq/Kg в другій (по цезію-137) – при допустимому рівні у 1850), відзначається, що результати, отримані в українських і словенських лабораторіях сильно відрізняються: (87 в Україні і 4.7 в Словенії, 90 в Україні і 1.3 в Словенії).

Вплив радіації на навколишнє середовище: Білокоровичі: рівень радіації водопровідної води перевищує допустимий рівень (при допустимому рівні 2 Вq/Kg для цезію-137, в деяких місцях заліковані рівні від 5 до 8 Вq/Kg). Інформація по небезпечних рівнях радіації у ягодах, лісових фруктах та грибах розповсюджується серед працівників ЛГ і серед місцевого населення (перевірено під час аудиторської перевірки).

РВН 4	Білокоровицьке ЛГ	Закрито	5 – 18/11/03
--------------	-------------------	---------	--------------

Відповідальним за правильне використання логотипу призначені:
 Білокоровичі: пан Микола Іванович, інженер з маркетингу

ПН 5	Білокоровицьке ЛГ	Закрито	7 – 19/12/03
-------------	-------------------	---------	--------------

Білокоровицьке Ліг: частка дубових лісів повинна збільшитись з 16.3% (зараз) до 17.2% до 2005 р. Планується введення практики вибіркового вирубок з 2004 р. (чекає на ухвалу Державного комітету лісового господарства. Раніше ведення вибіркового вирубок було заплановано на 2007 р.

ПН 6	Білокоровицьке ЛГ	Закрито	7 – 19/12/03 21 – 23/10/03
-------------	-------------------	---------	-------------------------------

Білокоровицьке ЛГ: планується збільшення видатків на охорону здоров'я і праці від 95000 грн. (2002 р.) до 106000 грн. (2003 р.) і 110000 грн. (2004 р.)
 Для скорочення «процента нещасних випадків» (класифікація недостатньо чітка) до 20% (теперішній рівень не визначено) планується забезпечення лісорубів спецодягом і проведення наочного інструктажу протягом 2004-2005 рр.
 Це питання повинно бути більш ретельно вивчене протягом наступної аудиторської перевірки.

Таблиця спостережень (O).

7 O	ПРИНЦИП I КРИТЕРІЙ FSC 4.2.8d	У Білокоровицькому ЛГ платня працівників повинна бути підвищена у прийнятні терміни (протягом наступних 18 місяців) з теперішніх 320 грн/місяць до 350 грн/місяць для приведення у відповідність з динамікою платні, визначеною Профспілкою працівників лісового господарства. Для отримання сертифікату мінімальним рівнем платні працівників лісових господарств вважається 350 грн/місяць.	Бюджет 2005-6. У ході наступної перевірки повинен бути краще оцінений, в тому числі з урахуванням оновленого офіційного прожиткового мінімуму
------------	----------------------------------	---	--

В ході проведеної ICILA перевірки була доведена відповідність діяльності перевірених Організацій Принципам і Критеріям FSC, і ICILA із задоволенням надає їм Лісогосподарський Сертифікат FSC. Протягом перших шести місяців після сертифікації заплановано провести першу наглядову аудиторську перевірку, і наступні – принаймні раз на рік.

4. АУДИТ: **НЕМАЄ ДАНИХ**

5. ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ ГОСПОДАРСТВОМ І ПРО МОНИТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ ЛГ

План управління лісовим господарством, Документацію по процедурі моніторингу і всю інша документація по процесу сертифікації можна отримати у офісах лісового господарства через контактну особу (Київ, Україна), і також у офісах ICILA (Італія) за запитом.